

* فریدن *

(کرج هم از قراء فریدنست)

آقای مدیر - شرحی در شماره ۱۲ از سال یازدهم مجله شریفه ارمغان از قلم فاضل دانشمند آقای یثربی راجع بمسقط الراس ابومسلم صاحب الدعوة زیارت شد تقاضای ایشان راجع به بسط کلام در تحقیق حال ابومسلم محرك شد که شرح ذیل را عرض نمایم اما اینکه مرقوم داشته و مستند بوفیات الاعیان ابن خلکان نموده اند (وکان ابوه بن فندین) و فندین غیر از فریدن است اولاً در تاریخ چاپ طهران در حاشیه نسخه بدل فریدین نوشته شده است و نیز در تاریخ منطبعه در مصر فریدین نوشته شد است ثانیاً جمله بعد از این جمله مدلل میدارد که فریدین بوده و فندین اشتباه از کاتب شده است « من قرية تسمى سنجر د » قریه سنجر د در فریدن موجود و قریب پانصد خانه وار رعیت دارد و از دهات قدیم فریدنست گرچه فعلاً ارمنی نشین است ولی آثار قدیمه مخصوصاً سنگهای قبرستان متعدد که دارد مدلل می نماید که در يك زمانی مسکن مسلمانان و زمانی هم محل آتش پرستان بوده است و گویا هر اندازه استقرآء بشود در مرو یا در خراسان یا فندین موهوم قریه یا قصبه و باین اسم نخواهند یافت دلیل سوم آنکه در سطر بعد می نویسند (وکان بعض الاحیان یجلب الی الکوفة المواشی) این قسمت مطلب را بسرحاد و ضوح میکشاند حالیه هم در بعضی از سنوات احشام و اغنام خود را از فریدن در فصل زمستان بخوزستان برده و بعد از عید بر میگرددند ولی هیچکس این ادعایا ننموده که در هیچ عصری از مرو به بغداد یا کوفه یا یلاق و قشلاق و جلب مواشی به نمایند پس معلوم می شود که پدر ابومسلم ساکن سنجر د فریدن بوده که در بعضی سنوات مواشی خود را جهت تعلیف اطراف کوفه می برده است دلیل چهارم همان نقل قولی است که از ابراهیم امام می نماید در جواب سؤال نقباء که از نائب خراسان سؤال

می نمایند (فقال انی جربت هذا لاصبهانی و عرفت ظاهره و باطنه و وجدته حجر الارض
 ثم دعا ابو مسلم و قلده الامر و ارسله الی خراسان و كان من امره ما كان پس معام
 می شود ابو مسلم اصفهانی بوده و اعزام مروده است و نسبت او بمروزی جهت آنستکه
 در مرو دعوت خود را آشکار نموده و در مرو کارش بالا گرفت و اما اینکه فاضل
 محترم در خصوص کرج مرقوم داشته اند که کرج را کره و کره را کرهرود و کره
 رود را آستانه و آستانه را کرج نمایند هیچ این زحمات هم لازم نیست زیرا قریه
 کرج که فعلا قریه بزرگ و سابق بر این شهر بوده و آثار و علائم او واضح است موجود
 و از بهترین دهات فریدن و ملکی حسینی خان تخماقلوی (حشمة الملك سابق)
 میباشد این قریه که در ناحیه تخماقلوی فریدن نزدیک بسرچشمه رود خانه قمر
 واقع و همان رود خانه از وسط قریه میگذرد علاوه بر آثار و ابنیه قدیم که دارد
 مشهور است که در قدیم شهر بوده و در فتنه چندین خراب شده است و از کرج تا
 سنجرده فرسخ مسافت است در همین شهر است که پدر ابو مسلم کنیز حامله
 خود را نزد عیسی بن معقل گذاشته و خودش بمیرود ابو مسلم در خانه عیسی ها
 متولد شده و تا سن پانزده سالگی در همین شهر بوده است و بعد از گرفتاری عیسی
 عقب او بکوفه رفته و از آنجا بر حسب امر عیسی با ثقباء خراسان دو نزد ابراهیم
 امام رفته و دو سال در خدمت او بسر می برد بعد از آن در سن ۱۷ یا ۱۸ سالگی مامور
 تبلیغ در خراسان و نائب ابراهیم امام می شود و اینکه استدل لال می نمایند بعبارة
 (و اهلایسمو نها کره) از حد کره را تاویل بکرهرود می نمایند اشتباه بزرگی است
 کره نیست و کره است بقاء منقوطه و نقطه تا از قلمر افتاده است بدلیل اینکه اعلی کرج
 هنوز هم او را کره میخوانند دلیل دیگر سرمای معروف کرج است که خود شان
 نیز اشاره بان نموده اند و نیز صاحب ابن خلکان در شرح حالات عجلیها و محل کرج
 می نویسد هو الکرج مدینة بین الاصبهان و الهمدان و از کرج تا اصفهان سی فرسخ و
 تا همدان نیز سی فرسخ است .

(مصطفوی فریدنی)